

Ylf politiske dokument og punktprogram 2025-2027

1. Et godt arbeidsliv

Å være lege oppleves meningsfylt. Forutsetningene er at tiden brukes på kjerneoppgavene våre, og helsetjenestens lovpålagte oppdrag: Pasientbehandling, forskning og utdanning. Samtidig må legeyrkets krav til høy kompetanse, kontinuerlig faglig oppdatering og ansvar reflekteres i organiseringen av helsetjenesten og i legers arbeidsvilkår.

Dagens helsetjeneste og legers arbeidshverdag er et resultat av faglig og demografisk utvikling og politiske målsetninger. Arbeidstidsordninger har samtidig blitt utformet under tidligere forutsetning av stor grad av autonomi. Denne har over tid blitt forringet. Sammen med utviklingen i helsetjenesten har det ført til at rammene for legers yrkesutøvelse er forandret.

Legers faglige stemme i utvikling av helsetjenesten er viktig. Strukturelle endringer gjort med utgangspunkt i faglige begrunnelser gir helsetjenester av høy faglig kvalitet og økonomisk handlingsrom. Helsepersonell er helsetjenestens største knapphetsressurs, og det må ligge til grunn når det gjøres organisatoriske endringer. Samtidig må det være økt fokus på god ledelse. Resultatet blir gode arbeidsmiljø, trygge ansatte, åpenhetskultur - og god pasientbehandling.

Mindre tid til pasientbehandling enn før, samtidig med økte krav til aktivitet og effektivisering bidrar til at leger opplever høyere arbeidsbelastning enn gjennomsnittet av norsk arbeidsliv. Tidstyver, ineffektiv arbeidsflyt og uhensiktsmessig oppgavedeling forverrer opplevelsen. Det gir høyt arbeidspress som ofte går på bekostning av basale rettigheter i arbeidslivet, og fører til at mange opplever en ubalanse mellom arbeidsliv og fritid. Slik kan det ikke fortsette.

Helsepersonellmangel er en av de største utfordringene samfunnet står overfor, og arbeidet med å beholde og rekruttere leger må ha høy prioritet. Skal den offentlige helsetjenesten være førstevalget for leger nå og i fremtiden er det avgjørende at leger har gode rammevilkår for alle sider av yrkesutøvelsen. Det innebærer at leger møtes med tillit til sin yrkesutøvelse, en meningsfull arbeidshverdag, forsvarlig arbeidsbelastning, tid til faglig utvikling, rom for et normalt privatliv i alle livets faser og attraktive lønnsbetingelser.

Ylf vil jobbe for:

- Et godt arbeidsliv med gode lønns- og arbeidsvilkår gjennom hele yrkeskarrieren, og der hensynet til og rettigheter i ulike livsfaser ivaretas. Rettigheter ved svangerskap, ammefri og foreldrepermisjon må sikres.
- Forsvarlige arbeidstidsordninger med samsvar mellom arbeidsmengde og arbeidstid.
- At forskning og kvalitetsforbedring blir attraktive karriereveier for leger, blant annet ved at lønn og sosiale rettigheter er tilsvarende som for leger i kliniske stillinger.

- At leger sikres mer autonomi over egen arbeidshverdag, og reell medvirkning i daglig drift, faglig utvikling og omstillingsprosesser.
- At legers psykiske og fysiske helse vernes. Leger må sikres rammer til å ivareta egen helse i møte med en krevende arbeidshverdag med høy belastning.
- At tidstyver i arbeidshverdagen må fjernes slik at leger kan bruke tiden sin på kjerneoppgavene.
- Riktig oppgavedeling som frigir tid til legearbeid. Kvalitet i pasientbehandlingen, ikke økonomiske hensyn, skal være førende for all oppgavedeling.
- At IT-systemer i sykehusene må være brukervennlige og utvikles for å understøtte klinikerens behov. Hensynet til kostnader og konsekvenser for endring i arbeidsoppgaver må inngå i vurderingsgrunnlaget ved innføring av nye systemer.
- Innføringen av KI må være ansvarlig og kunnskapsbasert.
- Sykehus må bygges store nok til å sikre areal for god pasientbehandling og godt arbeidsmiljø nå og i fremtiden. Dette inkluderer nok arbeidsstasjoner, kontorplasser og hvile- og vaktrom.
- Å øke forståelsen blant leger og ledere omkring bevisst og ubevisst diskriminering, trakassering, maktmisbruk og seksualisert oppmerksomhet.
- Gode ledere med tid, kompetanse og handlingsrom til å være ledere.

2. Kvalitet og kvantitet i legers spesialistutdanning

Ylf opplever at spesialistutdanningen nedprioriteres og at det fortsatt er langt igjen før kompetansebasert medisinsk utdanning er godt implementert i helsetjenesten. Flere vaksjikt og hyppigere vakter for LIS gjør samtidig at legene er mindre til stede på dagtid, hvor det meste av supervisjonen og annen spesialistutdanning skjer. Samtidig opplever vi at omorganisering og omstillingsarbeid flere steder skjer på bekostning av tid og mulighet til faglig utvikling, som er nødvendig for å opprettholde høy kvalitet i spesialistutdanningen av leger. Å investere i god spesialistutdanning er en viktig investering for morgendagens pasientbehandling. Det gir tryggere leger, som lærer raskere, gjør mindre medisinske feil og motiveres til videre arbeid.

En viktig forutsetning for kvalitet i spesialistutdanningen er kompetansevurdering av leger i spesialisering. God og fortløpende kompetansevurdering forutsetter at leger i spesialisering, veiledere og supervisører får avsatt nok tid til individuell veiledning og supervisjon, og at alle har god kunnskap om kompetansevurdering. Lege-til-lege tid og kultur for tilbakemeldinger gir trygge læringsmiljø og legger til rette for livslang læring i legelivet.

Helsetjenestens behov må være førende for både spesialistutdanningens dimensjonering og innhold. Åpningen for egenopprettede LIS1-stillinger kan forringe det nasjonale ansvaret. Omleggingen av spesialistutdanningen har ført til at flere spesialiteter har blitt høyspesialiserte. Konsekvensen er mindre tilgang på spesialister med breddekompetanse og dobbelspesialitet. Dette utfordrer vaktkompetanse og spesialisttilgang ved mange sykehus. Samtidig blir spesialistutdanningen i økende grad tilpasset lokale og regionale forhold. Det utfordrer prinsippet om en nasjonal spesialistutdanning og legger grunnlaget for store forskjeller i kvalitet og innhold i spesialistutdanningen.

LIS1-tjenesten skal være et trygt første møte med arbeidslivet, der den viktigste kvalifikasjonen er fullført medisinstudium. Utviklingen de senere årene viser at mange starter legelivet i andre stillinger. Antall LIS1-stillinger har økt siden 2019, men likevel får bare omtrent halvparten av alle som søker tilbud om stilling. For å få lønnet erfaring som lege, og stille sterkere i ansettelsesprosessen for LIS1-stillinger, jobber flere LIS1-venter og studenter med lisens i ledige stillinger for mer erfarne leger. Dette skjer uten at de nødvendigvis følges opp med supervisjon, veiledning og tilstrekkelig faglig støtte. En slik praksis bidrar til å gi nyutdannede leger et dårlig første møte med arbeidslivet, og gir en faglig svekkelse av helsetjenesten.

Ylf vil jobbe for:

- En nasjonal spesialistutdanning av høy kvalitet som tilfredsstiller europeiske krav, gjennomføres innenfor ordinære arbeidsrettslige rammer og er kostnadsfri for den enkelte lege.
- At dimensjonering av spesialistutdanningen gjøres slik at Norge i størst mulig grad kan ivareta eget spesialistbehov. Antall LIS1-stillinger må økes, og være nasjonale. Rekkefølgekravet i spesialistutdanningen må bevares.
- At tjeneste fra andre land som er sammenlignbar med LIS1 blir vurdert opp mot norske krav i spesialistutdanningen
- At tid til supervisjon og veiledning prioriteres. Opplæring i supervisjon, veiledning og kompetansevurdering bør gjøres etter en nasjonal standard.
- At det gjennomføres reell kompetansevurdering med fokus på tilbakemeldinger. Vurderingskollegium med LIS tilstede bør etableres for alle.
- Tilrettelagte utdanningsløp for dobbelspesialisering i indremedisinske og kirurgiske spesialiteter.
- God organisering av spesialiseringsperioder og at tiden legges til rette for å oppnå relevante læringsmål. Gjennomføringen må kunne tilpasses ulike livsfaser.
- Bedre integrering av forskning i spesialistutdanningen, herunder mulighet for delte stillinger og fordypningsstillinger.
- At alle stillinger for underordnede leger i sykehus er utdanningsstillinger. Konstituerings av underordnede leger og legevikarer skal bare forekomme når legen er faglig kvalifisert, og under forutsetning om faglig oppfølging og forsvarlig pasientbehandling.
- At det etableres nasjonale kvalitetsindikatorer for spesialistutdanningen.
At tjeneste som vernepliktig akademiker skal kunne gi progresjon i spesialistutdanningen for leger.

3. En sterk og godt skolert forening

Ylf skal løfte legers faglige utvikling, rolle i helsetjenesten og arbeidsvilkår i relevante politiske fora, og samtidig være en dialogpartner for myndigheter og politikere. Helsetjenesten eksisterer ikke i et vakuum, og Ylf må søke godt samarbeid med øvrige deler av Legeforeningen, andre aktører og internasjonale relasjoner for å bidra til utveksling av kunnskap og erfaringer, og for å styrke medlemmenes rettigheter.

Leger er en heterogen gruppe med ulik arbeidshverdag og ulike behov. Ylf opplever at rettigheter er satt under press fra alle kanter og på tvers av helsetjenesten. Skal legeyrket være attraktivt også i fremtiden må legers innflytelse på egen arbeidssituasjon styrkes betydelig.

Et viktig tiltak for å oppnå at leger får en tydelig plass i helsetjenesten er et sterkt nettverk av godt skolerte medlemmer og tillitsvalgte. Foreningen må sikre at medlemmer og tillitsvalgte får grundig kunnskap om avtaleverket, arbeidslivets spilleregler og forhandlinger. Dette gjøres gjennom god tillitsvalgtopplæring, nær kontakt mellom foreningens ledelse, lokale tillitsvalgte og medlemmer, samt aktivt kommunikasjonsarbeid. For Ylf er det viktig at foreningens medlemmer og tillitsvalgte får informasjon om aktuelle saker, foreningens politikk og at egne rettigheter er lett tilgjengelig i foreningens kommunikasjonskanaler. De tillitsvalgte skal få god veiledning og støtte når de står i vanskelige saker lokalt, og tilgang på verktøy som kan brukes i tillitsvalgtrollen.

Ylf vil jobbe for:

- Å styrke tillitsvalgtrollen og tillitsvalgtopplæringen. Legge særlig til rette for å støtte arbeidet til sentrale tillitsvalgte.
- Å styrke medlemmenes kompetanse om egen arbeidshverdag, tariffavtaler og praktiske forhold i arbeidslivet.
- At ledelse skal være en tilgjengelig og reell karrierevei for leger og at yngre leger tilbys lederutdanning.
- Å være en tydelig og relevant aktør overfor både medlemmer, andre deler av Legeforeningen, helsemyndigheter, politikere og andre relevante samarbeidsaktører.
- Godt samarbeid med andre deler av Legeforeningen.
- Godt internasjonalt samarbeid og erfaringsutveksling gjennom deltagelse i Nordisk råd for yngre leger og European Junior Doctors, samt direkte kontakt med Ylfs europeiske søsterforeninger.